

ρους νομούς, τότε λιγότερους. Κι όχι γιατί είναι καμιά ανάγκη, αλλά γιατί έτσι τὸ θέλουν κάθε φορά οἱ κοματάρχες. Καί ἡ Κυβέρνηση δὲν μπορεῖ παρά νὰ κάνει τὸ θέλημά τους, γιατί αὐτοὶ διοικούν, ἔρα κι αὐτοὶ διακυβεύουν, τὴν Ἑλλάδα.

Αὐτὸ τὸ λίγο δείχνει τὰ γενικά χάλια μας. Τόσα χρόνια τώρα χανόμαστε σὲ πειράματα νὰ βρούμε σὲ πόσους νομούς συμφέρει νὰ διαιρεθῇ τὸ Κράτος. Κι ὅταν αὐτὸ δὲν κατορθώσαμε ἀκόμα νὰ βρούμε, τότε θὰ μᾶς μείνει καιρὸς νὰ σκεφτοῦμε καὶ γιὰ τῆλλα, τὰ σοβαρώτερα;

ΜΙΑ

μεγαλοφυΐα μὲ οὐρά! Ταξιδεύοντας ἀστὴ ὕψη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ὁ Ἀνοητόπουλος ὁ Κεχηναῖος ἀνακάλυψε — φανταστῆτε νὰ γίνονται ἀνασκαφὲς καὶ στὰ ὕψη! — πῶς στὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ βλάκες εἶναι μεγαλοφυΐες! Κ' ἔχει δίκιο, ἀφοῦ στὴν Ἑλλάδα βρεθῆκανε φημερίδες νὰ χαραχτηρίσουν τίς ἀνοησίες του γιὰ μεγαλοφυΐες.

Τὴν ἔπαθε ὅμως κι ὁ Γιαννόπουλος γιὰ χάρη του, ἀφοῦ ἡ «Ἀκρόπολις» σ' ἕνα ἀπὸ τὰ περασμένα φύλλα τῆς ἔγραψε πῶς σὲ μερικά μέρη συμφωνεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Ἀνοητόπουλου μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Γιαννόπουλου. Ὅσο κι ἂν ἀδιάντροπα μίλησε γιὰ τὴν δημοτικὴ καὶ τοὺς ἀρχηγούς τῆς ὁ φίλος μας Περικλῆς Νεοπνευματόπουλος δὲν μπορούμε ποτὲ νὰν τονε συγκρίνουμε μὲ τὸν Ἀνοητόπουλο, γιατί ἐπιτέλους ἂν ξεζουμιαστῇ τὸ βιβλίο τοῦ Γιαννόπουλου μπορεῖ νὰ βγάλει μιὰ δυὸ σελίδες γερές, ἐνῶ τὸ βιβλίο τοῦ Ἀνοητόπουλου ὅσο γενναῖο ξεζουμιασμα κι ἂν πάθει, τίποτ' ἄλλο ἀπὸ κούφια καρδία δὲ θὰ βγάλει. Τυπώθηκε δὲ κι ὅλο στὶς φημερίδες κι ὅσοι εἶχατε τὴν παληκαριά νὰν τὸ διαβάσετε τὸ εἶδατε.

Στὸ ἀστυνομικὸ τμήμα

Ὁ ἀστυνόμος. (Καλὸς ἄνθρωπος. Μία ἐξαίρεση), Βλέπεις, παιδί μου, τί ἀσχημο πράμα εἶναι τὸ πιστό; Ἄ δὲν ἔπινες, δὲ θάσωνα τώρα ἔδω μέσα.

Ὁ μεθυσμένος. Ὁχι, κύρ ἀστυνόμω... Δὲν ἔκαμα ἀσχημα πού ῥηπα... Ἐπρεπε νὰ μὴ βγῶ δὴ ἀπὸ τὸ καπελεῖο ἔτσι πιωμένος... Δὲ θὰ μὲ πιάνετε τότες.

Ὁ ἀστυνόμος. Ἄν πῆγαινες νὰ δουλέψεις, παλιόσκυλο, δὲ θάσωνα κλέφτης, λωποδύτης!

Ὁ λωποδύτης. Γιατί, κύρ ἀστυνόμω; Ἐγὼ δουλέω καλῆτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον. Κάθε σκέπαση τοῦ ἡλίου πουλῶ στὴν κοσμάκη κηπιμισμένα γυαλιά. Ἀνεργος λογιέμαι;

καὶ νὰ θανατώνει τὸν ἄρρωστο. Εἶναι βέβαια τούτη ἡ καλῆτερη ἀπόδειξη πῶς ἡ οὐματίωση στὸ λάρυγγα εἶναι κάποτες γιαντρεφτή. Μὰ κι ὅταν ἀκόμα δὲν περιμένουμε θεραπεία χρεὸς μας εἶναι ν' ἐλαφρύνουμε τὰ βάσανα.

Ὅταν τὸ πρίξιμο εἶναι χυτὸ σ' ὅλο τὸ λάρυγγα καὶ βοήθια ἀπ' τὸ φυσικὸ δρόμο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, ἀνάγκη ν' ἀνοίξουμε δρόμο κάτω ἀπ' τὸ λάρυγγα. Ἡ τραχεοτομία γλυτώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπ' τὸ πνίξιμο, ἀπ' τὴν φοβερὴ δίψα τοῦ αἵρα.

Ἄλλοτες ἡ φλόγωση προχωρώντας φέρνει μιὰ ἀγκύλωση στὴ θηλύκωση ἀναμεταξύ τὸν κρίκο καὶ τὴν ἀρύταινα. Ὅταν ἡ ἀγκύλωση γίνῃ καὶ στοὺς διὸ ἀρμούς (τοὺς κρικοαρυταινικούς) φέρνει δίσπνοια τόσο ὥστε ν' ἀναγκαστοῦμε νὰ τραχεοτομήσουμε τὸν ἄρρωστο.

Ἄλλοτες ἀπὸ νωρίς, ἄλλοτες ἀργότερα ὅταν προχωρεῖτε πρὶν ἡ οὐματίωση στὸ λάρυγγα, ἀρχίζουν οἱ δυσκολίες στὸ κατάπινμα. Ἀληθινὰ βάσανα τοῦ Ταντάλου μὲ παραπάνισμα τὸν πόνο. Χρεὸς μας νὰ τ' ἐλαφραίνουμε ὅσο μπορούμε. Μὲ τὴν τοπικὴν θεραπεία μαζί χρειάζεται καὶ τοπικὴ βοήθια κάθε φορά τὴν ὥρα πού θὰ φάγει ὁ ἄρρωστος. Ἡ τοπικὴ βοήθια γίνεταί μὲ διάφορα ἀναισθητικά, παλιά καὶ

ΣΤΗ ΜΑΝΤΡΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΗ

Εἴταν Ἀπρίλης. Μῆνας πού μοσκοβολοῦσε ἡ γῆς ἀπὸ τὰ βότανα καὶ ἀπὸ τὰ λουλούδια. Ἐποχὴ πού κάνει καὶ τοὺς γέρους νὰ φτερουγίζουν καὶ νὰ θυμούνται τὰ νιάτα τους, τότες πού μᾶς προσκάλεσε ὁ Μπάρμπα Γιωργῆς στὴ μάντρα του νὰ μᾶς κάνει «ζιαφέτι».

Πόσα καὶ πόσα χρόνια, κι ὡς τόσο δὲ θὰ ξεχάσω τὴν χαρὰ καὶ τὴν γλύκα τῆς μέρας ἐκείνης. Εἴμασταν καμιά δεκαριά κορίτσια, καὶ πέντ' ἔξη ἡλικιωμένες γυναῖκες. Καὶ ἀκαβαλιέρος μας εἶταν ἕνας γέρος, μὰ ἀπὸ κείνους τοὺς γέρους πού ἔχουν ἀνακατωμένο τὸν κόσμο μὲ τὸ χουλιάρι, κι ἀπογεμίνες ὅλες του τίς χαρὲς καὶ τίς πίκρες. Ὅποια πέτρα ἀνασήκωνες, ἀποκάτω τὸν ἔβρισκες. Τέτοιος ζυπνὸς ἄνθρωπος εἶταν. Ἐκεῖνος λοιπὸν ἔγινε ἀρχηγός, κ' ἐμεῖς τὸν ἀκολουθοῦσαμε. Εἴτανε μιὰ χαρὰ νὰ βλέπης καραβάνι ἐλάκερο ἀπὸ γαϊδουράκια νὰ παίρνουν τοῦ κάμπου τὸν ἀνήφορο καὶ ν' ἀκούς τὰ γέλοια καὶ τὰ κάχλανα πού ἀντιλαλοῦσανε στὰ βουνά, καθὼς πηγαίναμε κατὰ τὸ Βασιό, ἐκεῖ στὴ μάντρα πού μᾶς πρόσμενε ὁ φίλος μὲ τὴν δική του τὴν παρέα, γυναῖκα, κόρες, ἀδερφίς, ἀξιδέρφες, κ' ἕνα σωρὸ γειτόνισσες, πού σὰν ἀνταμωθήκαμε κατάντησε πιά γάμος σωστός. Τί φαιδιά ἐκείνη τοῦ Μπάρμπα Γιωργῆ, καὶ τί καλωσύνη! Δὲν ἤξεραν τί νὰ μᾶς κάμουν, καὶ πῶς νὰ μᾶς περιποιοῦνε. Μᾶς ἔψαν καφέ, μᾶς φέρανε γάλα, μᾶς δώσανε καϊμάκι, κ' ὕστερ ἀπὸ μιὰς ὥρας γλῆντι σκορπιστήκαμε ἄλλος ἀπὸ δῶ ἄλλος ἀπὸ κεῖ μέσα στὶς πρασινάδες, καὶ θαμάζαμε ἐκείνες τίς κρυμμένες τίς ὁμορφιὲς πού μόνο ἡ ἔρημιά λές καὶ τίς χαίρεται! Βουνὰ καταπράσινα καὶ σπαρμένα μῦρα κι ἀσπριτιές. Καρυδιές καὶ πλατάνοι θεόρατοι. Ποτάμια καὶ νερά νὰ κατρακυλοῦν ἀπὸ παντοῦ. Ροδάφνες καὶ λυγαριὲς ἀνάμεσα στὶς ρεματιές. Καὶ τ' ἀρνιά νὰ βόσκουνε τριγύρω μὲ τ' ἀσώπαστά τους κουδούνια. Ὅσο ἀπ' ἀηδόνια κι ἀπὸ πουλιά, ἔλεγε κ' εἶχαν τὸ μεγάλο πανηγύρι τοὺς ἐκεῖ πέρα.

Σ' ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ μαγεμένο τὸ μέρος διαλέξαμε κ' ἐμεῖς τὸν πιὸ ἀψηλὸ πλάτανο καὶ κάμαμε κούνια. Μεσοῦρανα ἔβγαλαν τὰ τραγούδια μας κ' οἱ φωνές μας, μεσοῦρανα πῆγαινε κ' ἡ χαρὰ μας. Πόση ὥρα ξεχαστήκαμε μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἀπόλαυση δὲ θυμοῦμαι. Θυμοῦμαι ὅμως πῶς ἀπάνω στὸ

χαλασμό ἐκεῖνο εἶδαμε κ' ἤρχονταν ὁ φίλος ἀπὸ μακριὰ σφυρίζοντας καὶ φωνάζοντας μὰ ποιὸς ἔκουγε! Σίμωσε καὶ καθῆσε χαμογελώντας σὲ μιὰν ἀκρὴ ὥσπου τέλειωσαν τὰ τραγούδια, κ' ἔπειτα μὲ καλόκαρδο χαμογέλοιο μᾶς λέει: «Μὰ δὲν πεινάσετε μαθὶ ἐσεῖς; Πέρασε μεσημέρι. Κοπίαστε καὶ μᾶς περιμένει τὸ τραπέζι, ἔτοιμο τόσο ὥρα». Τότες κ' ἐμεῖς καταλάβαμε τὴν πείνα μας, καὶ μ' ἐκείνη τὴν ὀρεξὴ σηκωνόμαστε καὶ πηγαίνουμε, ὁμπρὸς ὁ Μπάρμπα Γιωργῆς κ' ἐμεῖς ὅλες κατόπι του, χωρταεύοντας καὶ πειραζοντας τον, ὡς τὴν μάντρα.

Μόλις πλησιάσαμε, καὶ μᾶς πῆρε ἡ μυρουδιά τοῦ ψητοῦ. Ἄχ, ἔλεγε ἡ μιά, τί ὁμορφὰ πού μυρίζει! Ὁχ, ἔλεγε ἡ ἄλλη, καὶ δὲς τοῦ γέλοια καὶ κάχλανα. Πάμε δὲ, καὶ τί νὰ δοῦμε! Ἐνα τραπέζι στρωμένο ἀπάνω σὲ παχειὰ πρασινάδα μὲ πολλὲς πολλὲς ρήγανες ἀπλωμένες ἀπάνω, ἔκ' ἔτοιμες νὰ δεχτοῦνε τάρνι. Καθίζουμε ἕνας γύρος ὅλοι, ἀνοίγουμε κ' ἐμεῖς τίς προμήθειες μας, βγαζοῦμε ὅτι πρόχειρα εἶχαμε μαζί μας, τὰ στρώνουμε γύρω γύρω, καὶ στὴ μέση μπῆκε τάρνι μὲ τὴν σούβλα ὅπως εἶταν, καὶ μὲ δίπλα μεγάλη τσούτρα κρασί. Ὁ γέρος μας σὰν τὰ εἶδε ὅλ' αὐτά, καὶ σὰ μᾶς κοίταξε ὅλες ἔτσι χαρούμενες, τὸν πῆρε κατὶ σὰν γλυκὸ πρᾶπονο, κι ἄρχισε νὰ γελά μὰζὺ καὶ νὰ κλαίγῃ. Ποιὸς ξέρει τί νὰ ἤρθανε στὸ φουρτουνιασμένο τὸ νοῦ του ἐκείνη τὴν ὥρα! Ὁ Μπάρμπα Γιωργῆς ὅμως, σὰν πιὸ πραχτικὸς αὐτὸς καὶ πιὸ ἀτάραχος, ἀνασηκώνεται καὶ τοῦ λέει: «Ἐρχεσαι νὰ μὲ βοηθήσης Μπαρμπα Κωσταντῆ, νὰ κόψουμε τάρνι; Μετὰ χαρὰς, τοῦ κάνει ὁ γέρος. Κ' ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἄλλαξε τοῦ γέρου μας τὸ νοῦ καὶ τὸν ἔβαλε στὸ μέρασμα τοῦ ἀρνιοῦ, ὡς πού ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ κρασιοῦ, καὶ τότες πιά ὁ γέρος τὰ ξέχασε ὅλα, καὶ ξανάγινε ἔξαφνα παληκαρι. «Καλὸς νὰ σ' ἔβρω» τὴν μιά, «Καλὸς νὰ σ' ἔβρω» τὴν ἄλλη, εὐκίς, πειράγματα, λόγια, καὶ γέλοια ἀτίλειωτα. Μὰ τί ὀρεξὴ εἶταν ἐκείνη! Ὁ ὀρεξὴ τῆς ψυχῆς, πού φέρνει καὶ τὴν ἄλλη τὴν ὀρεξὴ. Βραδύαυσε, σάπασαν τὰ πουλιά, κ' ἐμεῖς ἀκόμα γλεντούσαμε.

Σὰν ἄρχισε νὰ παραβραδιάζῃ, γυρίζει καὶ μᾶς λέει ὁ γέρος. Αἱ, κορίτσια, τί σκοπὸ ἔχετε; Δὲ θὰ φύγουμε; Τότες φωνάζει ὁ ἄλλος ἀπὸ μέσα: Ἀμὲ αὐτὸ τὸ γιαούρτι πού τὸ ξεχάσαμε, τί θὰ γίνῃ; Ὁμπρὸς λοιπὸν, τὸ γιαούρτι, κι ὅτι ἄλλο περίσσει ἀπὸ τὸ μεσημέρι! Καὶ ξανακαθίζουμε στὸ τραπέζι! Κατάντησε πιά νὰ μὴ βλέπουμε σὰν ξεκινήσαμε.

νέα — πιτσιλίσματα μὲ Κοκαίνα ἢ στοβαίνα σὲ ἀριὰ διάλυση 1 στα 1000, στα 500, στα 100 κτλ. μὲ τὴν κατάλληλη πιτσιλίστρα 1/4 τῆς ὥρας πρὶν τὸ φαγί. Εἴτε μὲ τὰ ἴδια φάρμακα σὲ πυκνὴ διάλυση 1:10 κ' 1 σὲ 5 χρίζουμε, ἐλβεφουμε μὲ τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα τὸ λάρυγγα. Ἐν ἀπὸ τὰ πρὶν βοηθητικά (τοπικά) χρίσματα γίνεται μὲ τὸ ὀρθοφόρμι.

menthol	1,0-4,0
Huile d'amanes douces	7,0
jaune d'oeuf	6,0
orthoforme	2,0-4,0
Eau destillée q. s. p. f. s. a.	
emulsion de 25 gram.	

Τὸ γαλάτωμα τοῦτο πρέπει νάναί μὲ τέχνη φτιασμένο, τὸ ἀμυγδαλόλαδο καὶ τὸ κητρινάδι τ' ἀγοῦν πολὺ φρέσκα. Κάθε δυὸ ἢ τρεῖς μέρες ἀναλογία τὸν καιρὸ, νὰ γίνεται νωπὸ. Μὲ μιὰ κατάλληλη συρίγγα χύνουμε ἕνα ἀρκετὸ ποσὸ στὸ λάρυγγα ἢ τὸν ἀλβεφουμε μ' ἕνα παμπρακοφόρο.

Πάντα δὲν μπορεῖ ὁ γιατρός νὰ εἶναι στὴν ὀρσμένη ὥρα γέμα καὶ δειπνο, παρὸν γιὰ νὰ κάνει τὰ χρειάζομενα. Γι' ἀπὸ ἃς διαλέξει ἀπ' τοὺς τριγυρινούς τοῦ ἀρώστου κανένα, ζυπνὸ καὶ πιτήδειο ἄνθρωπο νὰ τὸν δασκαλέψῃ. Κι' ὁ ἴδιος ὁ ἄρρωστος ἂν

εἶναι πιτήδειος μπορεῖ κάποιες φορές νὰ τὰ καταφέρει. Ἐπιμονὴ κ' ὑπομονὴ θέλει. Ἀνθρώποι πού θὰ βασανίζονταν φριχτά γιὰ νὰ κατεβάσουν μερικές βούκες, ἢ πού θάμεναν νηστικά, μπορεῖ νὰ τοὺς κάμει κανεὶς νὰ καλοσάγουν καὶ νὰ μὴν πονοῦν.

Γιὰ μιὰ νέα θεραπευτικὴ ἀγωγή πρέπει νὰ πούμε ἔδω διὸ λόγια: Μὲ μιὰ λαστιχένια φασκιά σφίγγουμε τὸ λαιμὸ ἀρκετὰ, ὥστε νὰ κρατιέται τὸ αἷμα πάνω ἀπ' τὸ σφιγμένο μέρος ἡ φασκιά εἶναι 2-3 ε. κ. μ. πλατιά κι ὡς 1 1/2, μέτρο μακριὰ: μπᾶναι κάτω ἀπ' τὸ καρδί, ὅσο τὸ δυνατό πρὶν χαμηλὰ μπορεῖ νὰ σταθεῖ δίχως νὰ γλυστρά κατ' ἀπάνω. Ντυλίζοντάς την, τὴν σφίγγουμε ὅσο δέχεται ὁ ἄρρωστος, δίχως νὰ στεναχωριέται πολὺ. Μετὰ τίς πρώτες δοκιμὲς συνειθίζει καὶ δέχεται κάμπισσ σφίξιμο. Ἀντὶς τὴν λαστιχένια φασκιά μπορεῖ νὰ χρησιμεύῃ κ' ἕνα σωληνάρ: καουτσουκένιο.

Μὲ τὸ σφίξιμο τοῦτο κρατιέται τὸ αἷμα, μαζεύεται, στοιβάζεται, σὰ νὰ πείς, πέρα ἀπ' τὸ σφιγμένο μέρος, καὶ φέρνει ἐκεῖ μιὰ αἰμοπληθιὰ μιὰ ὑπεραιμία.

Τὸ μεγαλύτερο καλὸ πού κάνει τίς παραπάνω φορές ἡ ἀγωγή ἀπὸ εἶναι πού ἡσυχάζει τὸν πόνο στὸ λάρυγγα, στὸ λαιμὸ, στ' ἀφτιά. Μόλις ξεντι-

Ὅ,τι πήραμε τὸν κατήφορο ὅμως, καὶ νά, τὸ φεγγάρι προβάλλει ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ μᾶς φέγγει γιὰ νὰ περάσουμε τὰ δασωμένα ἐκεῖνα τὰ βουνάρια, τὰ θεοσκότεινα ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ δέντρα, καὶ νὰ φτάσουμε πρὸ εὐκολᾶ στὰ λημέρια μας. Ἰσάως νὰ κατεβούμε, ἀναψάν τὰ λυχνάκια στὰ σπίντια, καὶ καθὼς ἀντικρίζουμε τὸ χωριὸ, ἐφεγγαν ὅλα τοῦ τὰ παράθυρα καὶ λαμποκοποῦσαν.

Σιγὰ σιγὰ τώρα κόβαμε πρὸς τὸ δρόμο καὶ τὰ λόγια, καὶ ὅταν περάσαμε τὸν κάμπο καὶ βγήκαμε στὸ δρόμο, τὸν ἀνοιχτὸ τοῦ χωριοῦ, δὲν ἔκουνες παρὰ μόνον περπατηξιές, ποὺ θάρρουν καὶ περνοῦσαν ταχυτικοί. Ἐτσι ἡσυχα ἡσυχα φτάσαμε στὰ σπίντια μας μὲ σταλαχμίνη στὴν ψυχὴ μας χαρὰ καὶ γλῶσσα ποὺ δὲν ξαναβρίσκεται εὐκολὰ σὲ μιὰ ζωή.

Χρόνο μὲ τὸν χρόνο καὶ μέρα μὲ τὴν μέρα ἀλλάζουμε, καὶ σὰν ὄνειρο πλανιέται στὸ νοῦ μας ἡ περασμένη ἡ εὐτυχία.

Ἑδδαίου 10 7 βεβίου 1906.

ΕΥΡΓΑΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΚΡΙΤΙΚΑ

Β. Ν. ΜΠΕΝΕΣΕΒΙΤΣ: Εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ Βατοπεδίῳ καὶ τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀδωνίου ἐδρισκομένων ἑλληνικῶν καὶ νομικῶν χειρογράφων. Παράρτημα Νο 2 ἀπὸ τὰ Byzantijskij Vremennik=Βυζαντινὰ χρονικά. (Ἐξὸν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν τὸ βιβλίον ἔχει καὶ ρώσικο τίτλον). Πετροῦπολη 1904. Σελ. 80. Σελ. 104.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι γνωστὸς νομικὸς, ὑφηγητὴς τοῦ κανονικοῦ δικαίου στὸ αὐτοκρατορικὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πετροῦπολης, νέος ἀκόμα στὰ χρόνια, γιομάτος πόθος γιὰ ἐπιστημονικὴ ζωὴ καὶ δράση. Ἀπὸ πολλὰ ἔργα τοῦ καὶ κριτικὰς, ποὺ δημοσίευσεν ὡς τώρα, ξετιμῆθηκε καθὼς ἔπρεπε ἡ ἀξία τοῦ σοφοῦ κανονιστῆ καὶ σήμερον εἶναι ὁ πρὸ πίσημος ὑποψήφιος γιὰ τὴν πανεπιστημιακὴν ἑδρὰ ποὺ δίκαια γυρεύει. Κι ἀληθινὰ ἡ μελέτη τοῦ γιὰ τὸ νομοκάνονα τῶν δεκατεσσάρων αἰώνων ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ζ' αἰῶνα ὡς τὰ 883 καὶ τὸ συμπλήρωμά της, ἡ μελέτη τοῦ ποὺ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν *Code Justinien* (1) καὶ ἡ ἄλλη τοῦ μὲ τὸν τίτλον *ἡ Νικηφοριανὴ συναγωγὴ* (2), ἡ μελέτη τοῦ γιὰ

(1) Zeitschrift f. Rechtsgesch. tom. XXIV (1903) σ. 409 καὶ ἑ.

(2) Bulletin de l'Académie Imperiale des Sciences de St-Petersburg. Tόμ. XVIII (1903) No 4 σ. 21 καὶ ἑ.

λίζει τὴ φασκίαν πορεῖ ὁ ἄρστος νὰ καθίσει νὰ φάει καὶ δίχως τ' ἀναισθητικά ποὺ μερικοὶ δὲν τὰ δέχονται ἐξ αἰτίας τὴν κακὴν τοὺς γείψην, τὸ ζῦλισμα, τὸν κόμπο ποὺ φέρουν στὸ λαιμό.

Ἡ φασκία πορεῖ νὰ μείνει στὴν ἀρχὴ ὡς μισὴ ὥρα πρωί, μεσημέρι καὶ βράδυ πρὶν τὸ φαί. Ἄν ὁ ἄρστος τὴ δέχεται καὶ ὀφελιέται πορεῖ νὰ κρατηθεῖ τρεῖς τέσσαρες πέντε καὶ πολὺ περισσότερες ὥρες. Καὶ τὸ πόσο θὰ μείνει καὶ τὸ πόσο θὰ σφιχτεῖ ἡ φασκία θὰ τὸ βροῦνε καθὲ φορὰ ἄρστος καὶ γιατρός μαζί προσεχτικὰ παρατηρόντας τὰ αποτελέσματα.

Ἀφτὴ εἶναι μὲ λίγα λόγια ἡ ὑπεραιμούσα ἀγωγή τοῦ Bier ἐφαρμοσμένη στὸ λαιμό.

Τί πρέπει νὰ τρώει ἓνας ἄρστος ὅταν εἶναι στὴ θέσιν ποὺ τόσο δυσκολοκαταπίνει; Καὶ τὰ ὑγρά καὶ τὰ στερεὰ δύσκολα περνοῦν; τὰ ὑγρά λοιπὸν ἄς τὰ κάνουμε πιχτούτσικα, τὰ στερεὰ μαλακά. Σούπα φάρο (περασμένο), ταπιόκα, ἀραρόυτι. Λίγο ἀφρόγαλα παγωμένο στὴν ἀρχὴ προετοιμάζει τὸ δρόμο· στρίδια, ἀβγά, πουρίδες (ἀπὸ κρέας, ρεβίθια,

τὶς δύο οὐρανίους παραλλαγὰς τοῦ συνταγματοῦ τοῦ Ματθαίου Βλάσση, ποὺ βρίσκονται στὴ Συνοδικὴ Βιβλιοθήκῃ τῆς Πετροῦπολης—ὅλα αὐτὰ διαλαλοῦνται ἀπὸ τοὺς εἰδικούς ἔργα σημαντικώτατα.

Τώρα μὲ τὸ ἔργο, ποὺ βιβλιογραφοῦμε δῶ δᾶ, ὁ κ. Μπενέσεβιτς μᾶς δίδει πολὺτιμες πληροφορίες γιὰ τὰ ἑλληνικὰ νομικὰ χειρόγραφα, ποὺ βρίσκονται σταγιορεῖται μοναστήρια τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου. Ὡς τώρα ὅ,τι ξέραμε γιὰ τὰ κανονικὰ χειρόγραφα αὐτῶν τῶν δύο μοναστηριῶν τὸ χρωστοῦσαμε στὸ μακαρίτη Zacharia von Lingenthal, ποὺ τὰ ξέταξε μὲ προσοχὴ καὶ ἀξιοσύνη, ὅταν στὰ 1837 καὶ 1838 ταξίδευεν στὴν Ἀνατολή. Ὁλόκληρη τὴ περιγραφή τῶν κανονικῶν χειρογράφων τῆς Ἀγιορειτικῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου τύπωσε ὁ ζακουστὸς νομικὸς στὰ 1843 (1). Κι αὐτὴ ἡ περιγραφή χρησίμευε ἴσα-ἴσα γιὰ μόνον πηγὴ πληροφοριῶν γιὰ τὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα αὐτῶν τῶν δύο μοναστηριῶν γιὰ ὅλους ὅσοι γράφανε ὕστερα ἀπὸ τὸ Ζαχαρία γιὰ τὴν πηγὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βυζαντινοῦ καὶ ρωσικοῦ δικαίου.

Πρὸ τοῦ ξετᾶζει τὰ νομικὰ χειρόγραφα τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου ὁ Zacharia von Lingenthal γιὰ τὸ δεύτερον μοναστήρι δὲν ξέραμε καθόλου τί χειρόγραφα νομικὰ ἔχει, μὰ καὶ γιὰ τὴ Λαύρα μόλις μᾶς εἰδεν κατὰ λιγοστὰς εἰδήσεις ὁ γενικὸς κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς, ποὺ σφίεται στὶς σελίδες 18—29 τοῦ Παρισίου κώτικου suppl. 799 τοῦ 12' αἰῶνα. Μποροῦσε κανεὶς νὰ περιμένῃ ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ Ζαχαρία θάτανε συμπληρωμένη ἀπὸ κείνους ποὺ ξετάζανε κατόπι τοῦ τὰ χειρόγραφα τῶν Ἀγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν, καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸ Μινωῖδῃ Μηνᾷ, τὸν ἐπίσκοπον Πορφύριον Οὐδοπέσκην καὶ τὸν καθηγητὴ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας κ. Σπύρο Λάμπρο. Καὶ πραγματικὰ στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Παριεῖοῦ σφίεται (2) χειρόγραφος «catalogue alphabétique de mss. de la bibliothèque du couvent de Vatopède, Mont Athos» γραμμένος ἀπὸ τὸ Μινωῖδῃ Μηνᾷ. Κι ὁ κατάλογος αὐτός—ἀφῆνω ποὺ εἶναι ἀτύπως ὡς τώρα—εἶναι παρὰ πολὺ σύντομος καὶ μὲ λαθάρια ἀρκετὰ. Ὁ ἐπίσκοπος Πορφύριος Οὐδοπέσκην δὲν ἔγραψε ὁλόκληρον κατάλογον τῶν χειρογρά-

(1) Anecdota, prolegomena τολ. X—XI, XVII—XIX. Προτύπια τὶς σημειώσεις τοῦ Ζαχαρία εἶχε μεταχειριστῇ ὁ G. E. Heimbach στὸ δεύτερον τόμον τῶν Anecdota (1838). Ὁ ἴδιος ὁ Zacharia von Lingenthal εἶχε σημειώσει μερικὰς παρατηρήσεις γιὰ τὰ κανονικὰ χειρόγραφα τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου στὸ Wiener Jahrb. des Literat. (τόμ. LXXXIV σ. 192 καὶ ἑ.) καὶ στὴν Historia Juris. Cr.—R. delivatio (1839).

(2) Suppl. 667 φ. 19.

μπιζέλια, καστανα), γκλατοψυχία—ζουμοψυχία πατσά, πηχτὲς διαφόρων εἰδῶν.

Μιὰ ρατσέτα γιὰ πηχτὴ ἀπὸ γάλα 2—λίτρος καλὸ γάλα βράσειτο 5—10 λεπτά μὲ 250 γραμ. ζάχαρ' ἄριτον νὰ κρυώσει, λυώσει 30 γραμ. ζελατίναν σὲ μιὰ μέτρια τιάσκα νερό, καὶ πρόσθεσεν τὴν ἀνακατέθοντας σιγὰ σιγὰ πρόσθεσεν τὸ ζουμί 3—4 λεμονιά καὶ τρία ποτηράκια καλὸ παλιὸ κρασί ἢ κονιάκ ἢ καλὴν ἄλγη κουρατὸ κ.λ.

Πελτέδες ἀπὸ κιδώνια, καϊσιὰ, σμέουλα κ.λ.

Τέλος στὰ τελεφεταῖα ἄλλο δὲ μείνει παρὰ νὰ φροντίσουμε ὅσο γίνεται γιὰ τὴν καλοθανατιά τοῦ ἀρστος. Ναρκωτικά γιὰ τὸν βήχα ποὺ κρούει ἀσπλάχνα μερνοχτὶς τὸ πονεμένο ὄργανον καὶ τραντάζει ἀλύπητα στὴν στήθος καὶ κεφάλι. Ὅπιο ἀνοιχτόχερα· τίς μάβρες στάλες τίς ἐγγλέζικες, (gouttes noires anglaises τοῦ Savory & Moore) (ποὺ ἔχουνε μέσα τὸ καλὶτερον ὄπιο) καὶ παλιὸ καλὸ δυνατὸ κρασί.

Πόλη.

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

γιατρός.

φων μᾶλλον τῆς Λαύρας, μᾶλλον τοῦ Βατοπεδίου. Τούλάχιστον οὔτε ὁ ἴδιος τύπωσε τίποτε, οὔτε βρίσκεται ἀνάμεσα στὰ χειρόγραφα τοῦ, ποὺ σήμερον φυλάγονται στὴ βιβλιοθήκῃ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Τὸν κ. Σπύρο Λάμπρο οἱ Λαυριώτες καὶ οἱ Βατοπεδινὸι δὲν ἀφῆκεν—δὲν ξέρω καλὰ γιὰτί—μᾶλλον καὶ νὰ μὴν στὴ βιβλιοθήκῃ τοῦ. Ἐπειτα ὁ καθηγητὴς τοῦ κανονικοῦ δικαίου Α. Ι. Ἀλμάζωφ, ποὺ πῆγε σταγίον Ὀρος γιὰ μελέτη τῶν νομικῶν χειρογράφων, δὲν ξέταξε καθόλου τὰ χειρόγραφα τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου καὶ πραγματικὰ μόνον τοὺς κωντικὸς τοῦ ρώσικοῦ μοναστηρίου τοῦ Παντελεήμονα κοίταξε γιὰ νὰ γράψῃ τὸ λαμπρὸν τοῦ ἔργου «Περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως». Ἐχουμε καὶ κατὰ σημειώματα τοῦ κ. Μ. Γεδεών (3) γιὰ τὰ χειρόγραφα τοῦ Βατοπεδίου, μ' αὐτὰ μόνον γενικώτατες ιδέες γιὰ δαῦτα μᾶς δίνουν. Κ' εἶται ὕστερα ἀπὸ τὸ Ζαχαρία ὅ,τι εἰδήσεις ἔχουμε γιὰ τὰ ἑλληνικὰ κανονικὰ χειρόγραφα τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Βατοπεδίου τίς χρωστοῦμε στὸ συγγραφεὶ τοῦ παρόντος βιβλίου, ποὺ γύρισε γιὰ ἐπιστημονικὰς μελέτας σταγίον Ὀρος στὰ 1902.

Ὁ κ. Μπενέσεβιτς στὸν πρόλογόν τοῦ μᾶς γυρεύει συχώρεση ἂν ποθενὰ βρίσκονται τίποτες ἑλλείψεις στὸ βιβλίον τοῦ. Καὶ δὲ μπορούμε παρὰ νὰ τὸν συμπαθήσουμε ἂν σκεφτοῦμε ὅτι ἡ δουλειὰ γίνθηκε βιαστικὰ καὶ μακριὰ ἀπὸ τὰ χρειάζόμενα βοηθήματα. Ὅπως καὶ ἂν εἶναι ὅμως, τὸ ἔργο τοῦ κ. Μπενέσεβιτς εἶναι πολὺτιμον καὶ τὸν φχαριστοῦμε καὶ τοῦ δίνουμε τὴν καρδιακὴ εὐχὴ πάντα τέτοια νὰ μᾶς χαρίζῃ μὲ τὴν πεποίθησιν πὺς προσφέρει μεγαλὴ ἐκδούλευσιν στὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ σ' ὅσους καταγίνονται στὸ κανονικὸ δίκαιον. Ὁ κ. Μπενέσεβιτς φρόντισεν καθὼς ὁ ἴδιος μᾶς βεβαιώνει—καὶ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε λόγον νὰ μήπιστεύουμε—φρόντισεν νὰ μὴν παραλείψῃ τίποτες οὐσιαστικὸ καὶ σπουδαῖον σὰν περιγράφει τοὺς κωντικὸς. Κ' ἐπειδὴ οἱ βιβλιοθηκῆς ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ζαχαρία ταχτοποιηθήκανε κάπως ὁ φιλόδοξος συγγραφεὺς κατάρθωσε νὰ περιγράψῃ καλύτερον καὶ ἐχτενέστερον τὰ χειρόγραφα, ποὺ ξέταξε ὁ Ζαχαρίας, καὶ ἀκόμα νὰ μελετήσῃ καὶ καταγράψῃ καὶ ἄλλα πολλὰ νέα.

Τὰ κανονικὰ χειρόγραφα ποὺ περιγράφει ὁ κ. Μπενέσεβιτς εἶναι 51 τοῦ Βατοπεδίου καὶ 41 τῆς Λαύρας. Ὁ Ζαχαρίας περιγράφει 18 τοῦ Βατοπεδίου καὶ 35 τῆς Λαύρας. Ὁ κ. Μπενέσεβιτς δὲ βρῆκε στὸ Βατοπέδι 2 καὶ στὴ Λαύρα 15 χειρόγραφα ἀπὸ κείνα ποὺ περιγράφει ὁ Ζαχαρίας· μὰ δυσκολεύεται νὰ εἰπῇ ὅτι πορεῖ νὰ χάθηκαν, γιὰτί οἱ καλόγεροι τῶν Ἀγιορειτικῶν μοναστηριῶν συνεθίζονε νὰ πένουν στὰ κελλία τοὺς ὅσα χειρόγραφα τυχαίνει νὰ νομίζον πὺς ἔχουν τὴ μεγαλύτερη ἀξία.

Καὶ τώρα ἄς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ φίλος συγγραφεὺς καὶ κατὰ παρατηρήσεως: Στὸν πρόλογον ἔπρεπε νὰ μνημονευθοῦν τὰ σημειώματα τοῦ κ. Μ. Γεδεών γιὰ τίς βατοπεδινὰς βιβλιοθήκας—αὐτὰ ἐκεῖνα ποὺ ἀναφέρω παραπάνω δίνοντας καὶ τὴν παραπομπὴν ποὺ τυπωθήκανε. Ἐπειτα στὸν πίνακα τῶν βιβλιογράφων—ποὺ δημοσιεύθηκε μαζί μὲ πολλοὺς ἄλλους πίνακους καὶ εὐρετήρια στὸ τέλος τοῦ βιβλίου—ἀναφέρεται ὁ βιβλιογράφος τοῦ κώτικου 471 τοῦ Βατοπεδίου ὁ Ἀπόστολος ἱερεὺς καὶ σακελλίος Θεσσαλονίκης (σελ. 100.) Τὸ σημείωμα τοῦ κώτικου ἔχει γενικὴν: σακελλίου. Μὰ κακὰ τὸνίζεται ἡ ὀνομαστικὴ σακελλίος ἀντὶς σακελλίος. Τὸ σακελλίον, μετασχηματίστηκε σὲ σακελλίος. Νὰ λοιπὸν καὶ ἓνα ἄλλο παράδειγμα ποὺ ἡ κατάληξιν ὡς μετασχηματίστηκε σὲ ὅς, σύμφωνα μ' αὐτὰ ποὺ ἀναφέρει ἄλ-

(3) «Αἱ Βατοπεδινὰ οὐκίται» στὸ περιοδικὸν «Σωτήρ». Τόμ. Α'. (1877) σ. 307 καὶ ἑ.